

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
(ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

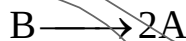
- A1. γ
A2. δ
A3. α
A4. β
A5. α

ΘΕΜΑ Β

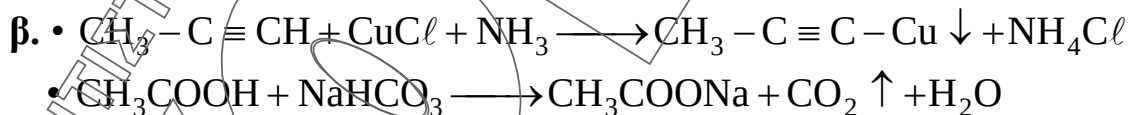
B1. Σωστό το δ.

Αιτιολόγηση

Από το διάγραμμα φαίνεται ότι η μεταβολή της συγκέντρωσης του προϊόντος A είναι διπλάσια από τη μεταβολή της συγκέντρωσης του αντιδρώντος B. αυτό σημαίνει ότι το προϊόν A παράγεται με διπλάσιο ρυθμό απ' αυτόν που καταναλώνεται το αντιδρών B. Έτσι προκύπτει ότι το σώμα A (προϊόν) έχει διπλάσιο συντελεστή από το αντιδρών B. άρα η αντίδραση είναι:

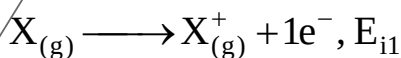
- B2.α.** Η ένωση $\text{CH}_3\text{C}\equiv\text{CH}$ (i) αντιδρά με το αντιδραστήριο (4): CuCl/NH_3 .
Η ένωση HCHO (ii) αντιδρά με το αντιδραστήριο (3): $\text{CuSO}_4/\text{NaOH}$.
Η ένωση CH_3OH (iii) αντιδρά με το αντιδραστήριο (2): SOCl_2 .
Η ένωση CH_3COOH (iv) αντιδρά με το αντιδραστήριο (1): NaHCO_3 .

B3.α. Η πρόταση είναι λανθασμένη.

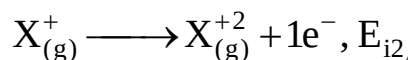
Αιτιολόγηση

Με την απόσπαση ενός ηλεκτρονίου σθένους από ένα άτομο

αυτό μετατρέπεται σε ιόν με μικρότερο μέγεθος, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι ελκτικές δυνάμεις που ασκεί ο πυρήνας στα ηλεκτρόνια της εξωτερικής στιβάδας.

Έτσι η απόσπαση δευτέρου ηλεκτρονίου από σωματίδιο (ión) μικρότερου μεγέθους απαιτεί προσφορά μεγαλύτερης ενέργειας απ' ότι στον πρώτο ιονισμό.

Έτσι για τις ενέργειες ιοντισμού ισχύει η σχέση:

$$E_{i2} > E_{i1}$$

β. Η πρόταση είναι λανθασμένη.

Αιτιολόγηση

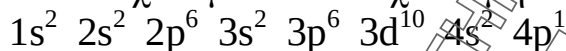
Το H_2S και το S^{2-} δεν αποτελούν συζυγές ζεύγος οξέος βάσης αντίστοιχα, γιατί δεν διαφέρουν μεταξύ τους κατά ένα πρωτόνιο (H^+).

Η συζυγής βάση του H_2S είναι το HS^- .

γ. Η πρόταση είναι λανθασμένη.

Αιτιολόγηση

Το στοιχείο με $Z = 31$ έχει δομή:

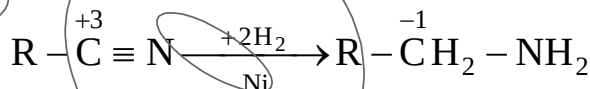

Ανήκει στην III_A ή 13^{η} ομάδα του περιοδικού πίνακα γιατί έχει 3 ηλεκτρόνια σθένους και ανήκει σε κύρια ομάδα του περιοδικού πίνακα (τομέας P).

δ. Η πρόταση είναι σωστή.

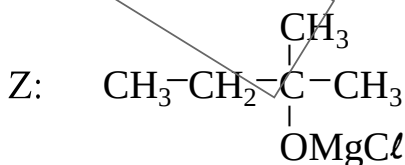
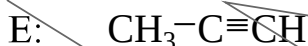
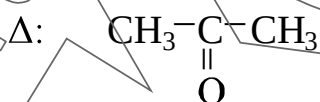
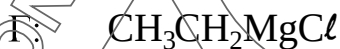
Αιτιολόγηση

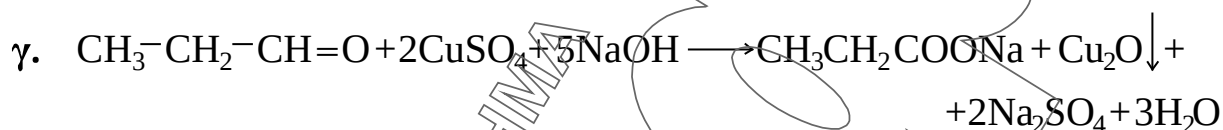
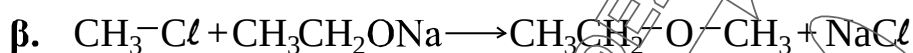
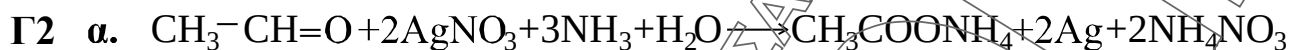
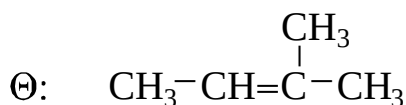
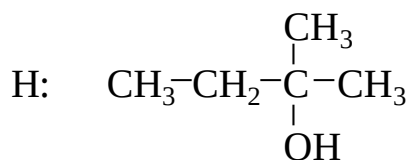
Το νιτρίλιο με την προσθήκη υδρογόνου ανάγονται γιατί ο αριθμός οξείδωσης του άνθρακα της κυανομάδας ελαττώνεται από (+3) σε (-1).

• Επίσης ανάγωγή είναι και η οποιαδήποτε προσθήκη H_2 .

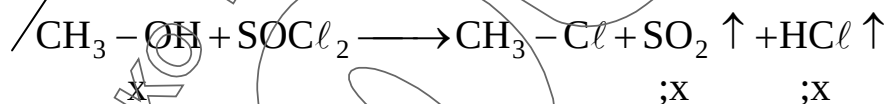
ΘΕΜΑ Γ

Γ3. Έστω ότι διαθέτουμε $2x \text{ mol CH}_3-\text{OH}$ και $2y \text{ mol C}_3\text{H}_6\text{O}$ ($\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$ ή $\text{CH}_3-\text{C}(\text{O})-\text{CH}_3$)

1^ο μέρος: $x \text{ mol CH}_3-\text{OH}$ και $y \text{ mol C}_3\text{H}_6\text{O}$

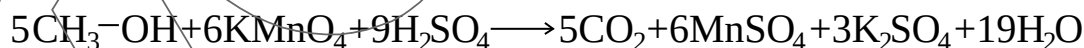

$$\bullet n_{\text{ολ(αερ)}} = \frac{V_{\text{S.T.P.}}}{22,4} \Rightarrow 2x = \frac{2,24}{22,4} \Rightarrow x = 0,05 \text{ mol.}$$

2^ο μέρος: $0,05 \text{ mol CH}_3-\text{OH}$ και $y \text{ mol CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$ ή $\text{CH}_3-\text{C}(\text{O})-\text{CH}_3$

$$\text{Για το KMnO}_4: C = \frac{n}{V} \Rightarrow n = C \cdot V = 0,2 \cdot 0,55 = 0,11 \text{ mol.}$$

Από την οξείδωση των $0,05 \text{ mol}$ της CH_3-OH έχουμε:

$$\begin{array}{cc} 5 \text{ mol} & 6 \text{ mol} \\ 0,05 \text{ mol} & ; \omega \end{array}$$

$$\omega = 6 \cdot \frac{0,05}{5} = 0,06 \text{ mol KMnO}_4 < 0,11.$$

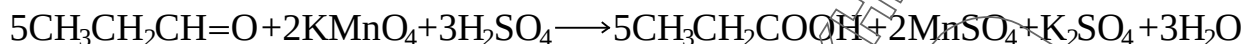
Αυτό σημαίνει ότι και η ένωση $\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$ οξειδώνεται, συνεπώς είναι η $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$.

Το KMnO_4 που απαιτείται για την οξείδωση των $y \text{ mol CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$ είναι :

$n_{\text{KMnO}_4} = 0,11 - 0,06 = 0,05 \text{ mol}$, οπότε:

α. Ο συντακτικός τύπος της $\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$ είναι: $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$.

β. Από την αντίδραση οξείδωσης της $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$ έχουμε:

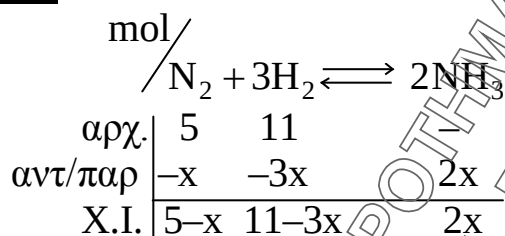

Άρα $y = 5 \cdot \frac{0,05}{2} = 0,125 \text{ mol}$, οπότε η αρχική σύσταση του μίγματος είναι:

- $2x = 2 \cdot 0,05 = 0,1 \text{ mol CH}_3\text{-OH}$
- $2y = 2 \cdot 0,125 = 0,25 \text{ mol CH}_3\text{CH}_2\text{CH}=\text{O}$.

ΘΕΜΑ Δ

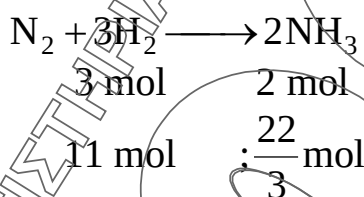
Δ1.

Στην Χ.Ι. έχουμε: $n_{\text{NH}_3} = 2 \text{ mol} \Rightarrow 2x = 2 \Rightarrow x = 1 \text{ mol}$.

$$\alpha = \frac{n_{\text{NH}_3(\text{πρακτικά})}}{n_{\text{NH}_3(\text{θεωρητικά})}}$$

- Στην μονόδρομη αντίδραση το H_2 καταναλώνεται πλήρως. Για τα mol της NH_3 που παράγονται θεωρητικά

$$\Rightarrow \alpha = \frac{2 \cdot 1}{\frac{22}{3}} = \frac{3}{11} \text{ ή } 27,27\%$$

β. Στην Χ.Ι. έχουμε:

$$n_{\text{N}_2} = 5 - 1 = 4 \text{ mol} \Rightarrow [\text{N}_2] = \frac{4}{8} = 0,5 \text{ M}.$$

$$n_{\text{H}_2} = 11 - 3 = 8 \text{ mol} \Rightarrow [\text{H}_2] = \frac{8}{8} = 1 \text{ M}.$$

$$n_{\text{NH}_3} = 2 \text{ mol} \Rightarrow [\text{NH}_3] = \frac{2}{8} = 0,2 \text{ M}.$$

Άρα και την k_C έχουμε:

$$k_C = \frac{[\text{NH}_3]^2}{[\text{N}_2] \cdot [\text{H}_2]^3} \Rightarrow k_C = \frac{0,25^2}{0,5 \cdot 1^3} = 0,125 \text{ M}^{-2}.$$

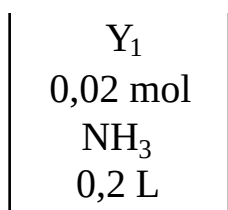
γ. Τα ολικά mol που περιέχονται στο μίγμα ισορροπίας (στους $\theta_1^\circ\text{C}$) είναι:

$$n_{\text{ολ}} = n_{\text{N}_2} + n_{\text{H}_2} + n_{\text{NH}_3} = 4 + 8 + 2 = 14 \text{ mol}.$$

Με τη αύξηση της θερμοκρασίας η ισορροπία (λόγω του κανόνα του Le Chatelier) μετατοπίζεται προς την πλευρά της ενδόθερμης. Επειδή τα ολικά mol στη νέα χημική ισορροπία μετά την αύξηση της θερμοκρασίας αυξήθηκαν, αυτό σημαίνει ότι η αντίδραση μετατοπίστηκε προς την κατεύθυνση εκείνη που παράγονται περισσότερα mol αερίων, δηλαδή αριστερά ($1 + 3 > 2$).

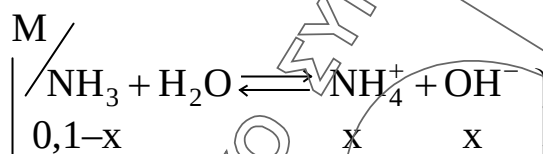
Άρα η προς τα αριστερά πορεία της αντίδρασης είναι ενδόθερμη και η προς τα δεξιά πορεία της αντίδρασης (αντίδραση σύνθεσης της NH_3) είναι εξώθερμη.

Δ2.

$$\text{pH} = 11$$

$$\text{NH}_3: C = \frac{n}{V} \Rightarrow C = \frac{0,02}{0,2} = 0,1 \text{ M}.$$

$$k_{b_{\text{NH}_3}} = \frac{[\text{NH}_4^+][\text{OH}^-]}{[\text{NH}_3]}$$

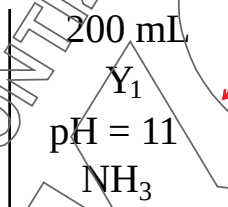
$$\Rightarrow k_{b_{\text{NH}_3}} = \frac{(10^{-3})^2}{10^{-1}} \Rightarrow k_b = 10^{-5}$$

$$\bullet \text{pH} = 11 \Rightarrow \text{pOH} = 3 \Rightarrow$$

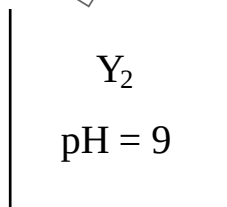
$$\Rightarrow [\text{OH}^-] = 10^{-3} \text{ M} = x$$

• Δεκτές προσεγγίσεις

Δ3.

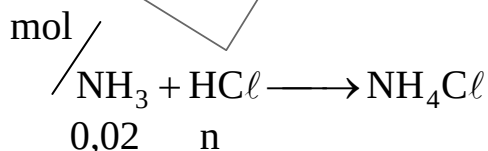

; mol HCl

αυξάνει την συγκέντρωση του οξωνίου και το pH του διαλύματος ελαττώνεται (pH = 9).

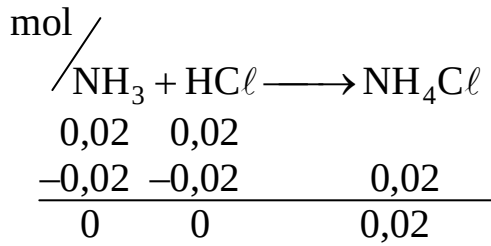
$$\bullet n_{\text{NH}_3} = 0,02 \text{ mol}, n_{\text{HCl}} = n \text{ mol}.$$

• Η προσθήκη HCl στο διάλυμα της αμμωνίας

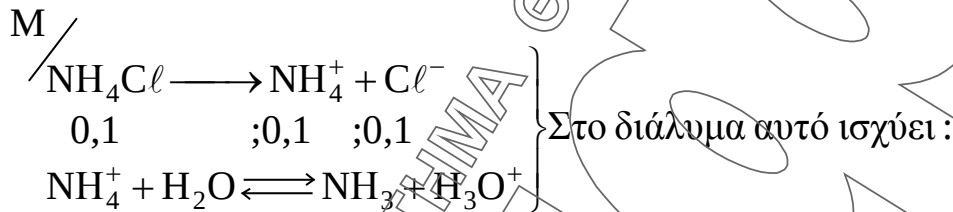
Διερεύνηση:

i) Έστω ότι $n = 0,02 \text{ mol}$ (πλήρης εξουδετέρωση).

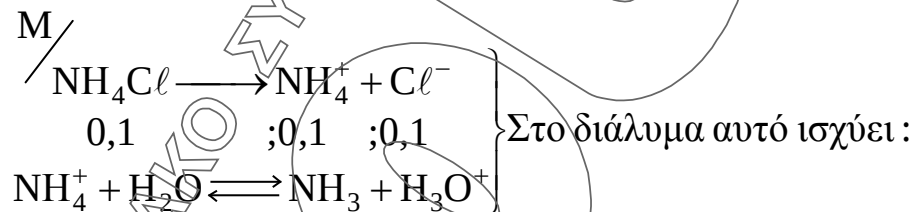
$$C_{\text{NH}_4\text{Cl}} = \frac{0,02}{0,2} = 0,1 \text{ M}.$$

Το διάλυμα που προκύπτει περιέχει μόνο NH_4Cl .

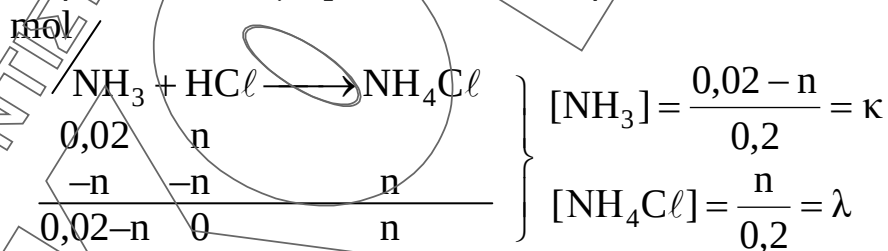
$[\text{H}_3\text{O}^+] > [\text{OH}^-] \Rightarrow \text{pH} < 7$ (25°C) οπότε η περίπτωση αυτή απορρίπτεται (θέλουμε $\text{pH} = 9$).

ii) Έστω ότι έχουμε περίσσεια HCl ($n > 0,02 \text{ mol}$) τότε στο διάλυμα θα περιέχεται περίσσεια HCl και NH_4Cl που παράγεται.

$[\text{H}_3\text{O}^+] > [\text{OH}^-] \Rightarrow \text{pH} < 7$ και μικρότερο της πλήρους εξουδετέρωσης που απορρίπτεται.

iii) Περίσσεια NH_3 με $\text{pH} = 9$ αποδεκτή.

Το διάλυμα που έχει προκύψει είναι ρυθμιστικό.

$[\text{OH}^-] = k_b \frac{C_\beta}{C_{\text{oξ}}}$	} $\Rightarrow 10^{-5} = 10^{-5} \frac{\kappa}{\lambda} \Rightarrow \kappa = \lambda \Rightarrow$
$\bullet \text{pH} = 9 \Rightarrow \text{pOH} = 5 \Rightarrow$	
$\Rightarrow [\text{OH}^-] = 10^{-5} \text{ M}$	

$$\Rightarrow \frac{0,02 - n}{0,2} = \frac{n}{0,2} \Rightarrow n = 0,01 \text{ mol HCl}.$$

ΜΩΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
ΧΗΜΙΚΟΣ – ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

SCIENCE PRESS Στοιχειοθεσίες επιστημονικών κειμένων τηλ. 6974547422